

# HADITH

Uluslararası Hadis Araştırmaları Dergisi  
International Journal of Hadith Researches  
المجلة الدولية لأبحاث الحديث

Aralık / December / ديسمبر / 2024, 13: 401-408

## Kadın Hadis Akademisyenleri (Muhaddisât) Buluşması – IV (22-23 Ağustos 2024 Elazığ/Harpur)

Women Hadith Academicians (Muhaddithât) Meeting-IV (22-23 August 2024 Elazığ/Harpur)

اجتماع أكاديميات الحديث (المحدثات) - ٤ - (٢٢-٢٣ أغسطس ٢٠٢٤ إيلازيق/هارپوت)

**Esra Nur Sezgül**

Arş. Gör., Samsun Üniversitesi İlahiyat Fakültesi, Samsun/Türkiye  
Research Assistant, Samsun University, Faculty of Theology, Samsun/Türkiye  
esranur.sezgul@samsun.edu.tr

ORCID: [orcid.org/0000-0002-5135-9203](https://orcid.org/0000-0002-5135-9203)

RORID: <https://ror.org/02brte405>

### Makale Bilgisi | Article Information

Makalenin Türü | Article Type: Toplantı Özeti / Meeting Summary

Geliş Tarihi | Received Date: 23.10.2024

Kabul Tarihi | Accepted Date: 07.11.2024

Yayın Tarihi | Published Date: 31.12.2024

Yayın Sezonu | Pub. Date Season: Aralık / December

**Çıkar Çatışması | Competing Interests:** Çıkar çatışması beyan edilmemiştir. / No conflict of interest declared.

**Finansman | Grant Support:** Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır. / No external funding was used to support this research.

**Atıf/Citation/اقتباس:** Sezgül, Esra Nur. "Kadın Hadis Akademisyenleri (Muhaddisât) Buluşması - IV(Elazığ/Harpur)" *HADITH* 13 (Aralık 2024), 401-408.

**Etik Beyan/Ethical Statement:** Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur. /It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited. (Esra Nur Sezgül)

**Yayıncı/Published by:** Veysel Özdemir.

**İntihal/Plagiarism:** Bu makale, Turnitin yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir. / This article has been scanned by Turnitin. No plagiarism detected. / انتحال: تم فحص البحث بواسطة برنامج لأجل السرقة العلمية فلم يتم إيجاد أي سرقة علمية.

Bu makale Creative Commons Atıf-GayriTicari 4.0 Uluslararası Lisans (CC BY-NC) ile lisanslanmıştır / This work is licensed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International License (CC BY-NC).

web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/hadith> | mail: [index.hadith@samsun.edu.tr](mailto:index.hadith@samsun.edu.tr)

## Toplantı Özeti

### Kadın Hadis Akademisyenleri Buluşması- IV (22-23 Ağustos 2024 Elazığ/Harpur)

Bu yıl dördüncüsü düzenlenerek bir gelenek haline gelen Türkiye Kadın Hadis Akademisyenleri Buluşması, Prof. Dr. Huriye MARTI'nın destekleri ve elliden fazla kişinin katılımı ile Diyanet İşleri Başkanlığı'na bağlı Elazığ Harpur Dini İhtisas Merkezi'nde gerçekleşti. Bu yazıda 22-23 Ağustos 2024 tarihleri arasında icra edilen programa bir sunum ile katkıda bulunmaya çalışıp aynı zamanda programın sekreteryasında yer alan bir Hadis Ana Bilim Dalı öğrencisi olarak gözlemlerimizi aktarmayı amaçlamaktayız.

Samsun'dan hareket ettiğim ilim yolculuğum önümde oturan bir kız çocuğunun Beyyine'den “فِيهَا كِتَابٌ قِيمَةٌ”<sup>1</sup> ayet tilavetini dinlemekle başladı. İçerisinde birçok hazineyi barındıran kıymetli hocalarımız ile bir araya gelmek için heyecanla yola devam ettim. 21 Ağustos akşamı Harpur'a vardık. Mescitte tanışma ve hasret gidermek üzere düzenlenen meclis ile günün sonuna geldik.

22 Ağustos 10:00-12:00 saatleri arasında Muhaddisat buluşmasının I. oturumu icra edildi. Selamlama konuşmaları ile başlanan günde Harpur Dini İhtisas Merkezi Müdürü Dr. Yahya KARATAŞ “Harpur, tarihini ilim geleneğinden alır. Her bir camii ilim ve irfana rehberlik etmiştir. Mekanları değerli kılan orayı meşgul eden insanlardır. Biz de sizlere ev sahipliği yapmaya çalışıyoruz. Programınızın azami istifade ile geçmesini niyaz ediyorum.” ifadelerini kullanırken, Elazığ il müftüsü İrfan ÜSTÜNDAĞ, “Sara Hatun Camii gölgesinde olmak çok manidar ve çok güzel. Toplantımız güzelliklere vesile olsun.” temennilerinde bulundu. Fırat Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Veysel ÖZDEMİR, “Muhaddisat, ricali geçti. Biz en son Yozgat'ta toplandık. O günden bugüne toplanamıyoruz. Bu tip programların yükü ağır. Organizasyon heyetinde olanları kutluyorum. Arka planda Prof. Dr. Huriye MARTI hocamız var. Onu da buradan zikretmek isterim. Enver Osman KAAAN'ı da zikretmek isterim. Her ne ihtiyacınız olursa biz buradayız. Allah hayırlara vesile eylesin.” dedi. Prof. Dr. Huriye MARTI'nın “Çalışmanızın hayırlara vesile olmasını niyaz ediyorum. Diyanet Akademisi altında olduğu için Rabbime hamd olsun. Hadis meclisleri hem bölgeyi hem de ilmi gelişime katkıda

---

<sup>1</sup> “O sahifelerde dosdoğru hükümler vardır.” Beyyine, 98/3.

bulunuyor. Bölgede hadise olan ilgi artıyor. Konya’da arkası geleğen olsun denilir. Hz. Peygamber’in sözlerini okumak için bu meclisin arkası geleğen olsun.” ifadeleri ile selamlama konuşmaları hitâma erdi. Ardından açılış konferansı Prof. Dr. Ayşe Esra ŞAHYAR’ın “Hadis Çalışmalarına Yön Veren Etkenler” konulu sunumu ile başladı. 14:00-15:30 saatleri arasında II. oturum “Hadis Araştırmalarında Dijital Teknolojiler” teması ile devam etti. Moderatörlüğünü Dr. Fatma YÜKSEL ÇAMUR’un yaptığı oturumda Elif HAKSEVER, “Sosyal Ağ Analizinin Hadis Alanında Tatbiki” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi. GEPHI programının kullanımı ile rivayet verilerinin nasıl işlenebileceğine dair güncel hadis araştırmalarında kullanılabilecek araçlardan birini aktardı. Sunumun ardından katılımcı hocalarımız ile Harpur şehir gezisi düzenlendi. Civardaki çeşitli müzeler ve tarihi yapılar katılımcılara tanıtıldı. İlk günün III. ve son oturumu 20:00-22:00 arasında “Devam Eden Doktora Tezleri Müzakeresi” ile yapıldı. Doç. Dr. Şule YÜKSEL UYSAL moderatörlüğünde henüz yazım aşamasında olan iki doktora tezi sunuldu. İlk olarak şahsım tarafından Prof. Dr. Salih KESGİN danışmanlığında kaleme alınan tezimizin sunumunu gerçekleştirdik. Bu süreçte Dr. Fatma YÜKSEL ÇAMUR hocamın sunum yapmak ister misin? teklifinin ardından ilk iş olarak tezimizin taslağına dair bir sunum hazırladık. Sunum anı geldiğinde tezimizin konusu amacı, temel kavramları, temel ve yan soruları ve bölümlerine dair aktarımda bulunduk. Sunumumuzun akabinde başta Prof. Dr. Aynur URALER ve Prof. Dr. Ayşe Esra ŞAHYAR olmak üzere Doç. Dr. Şule YÜKSEL UYSAL, Dr. Fatma YÜKSEL ÇAMUR’un tezimize dair görüşlerini zikretmelerinin ardından katılımcıların değerlendirmeleri ile tezimize katkı sağlandı. Tezimin hep farklı bakış ve değerlendirmelerle geliştiğine inanan biri olarak bu oturumun şahsım adına en verimli oturumlardan biri olduğunu ifade etmeliyim. Zira Türkiye’nin farklı şehirlerinden katılan birçok hocamızın aynı anda henüz yazım aşamasında olan bir çalışmaya dair sunacağı katkılar bazen de bizlerin fark edemediği çıkmazları ortaya koymakla beraber tünelin ucundaki ışığı bizlere gösterebilmektedir. Bu nedenle tezime katkıda bulunan hocalarıma buradan da teşekkürü bir borç bilirim. Ardından Hicret İÇYER’in “Ravi ve Rivayet İlişkisi Bağlamında İmrân b. Husayn ve Hadis Rivayeti” başlıklı doktora tezinin sunumu ve değerlendirilmesi ile birinci gün sona erdi.

Muhaddisat buluşmamızın ikinci ve son günü olan 23 Ağustos tarihinde 10:00-12:30 arasında Prof. Dr. Aynur URALER moderatörlüğünde IV. oturum “Dönem Çalışmaları Günümüze Ne Söyler?” teması ile başladı. Prof. Dr. Aynur URALER “Çalışmalarda dönemin yansıması olur. Hadis kitabı tasnifinde birinci

amaç hadisi bir araya getirmektir. Bir de dönemin sorunlarına çözüm bulunmaya çalışılır. Bunu en güzel Buhârî’de görürüz. Kitâbu Ahbârî’l-Âhâd ile haber-i vâhid tartışmalarına cevap verir. Aynı zamanda bunun örneğini mukaddimelerde de görürüz. Dârimî’nin Mukaddime’si de buna örnektir. Peygamber’in nübüvvet yönü ile başlar. Peki, ilk 15 babı neden buna ayırmıştır? Burada sizin okuyacağınız hadisler herhangi birinin sözü değildir mesajını verir. Buhari de ‘Vahiy Nasıl Başladı?’ babı ile aynı mesajı verir. İlim insanlarına naslara nasıl yaklaşılabileceğini gösterirler.” diyerek oturumu başlattı. İlk olarak Dr. Gülsüm KORKMAZER “Osmanlıda Hadis Meselesi Nasıl Ele Alınmalı?” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi. Osmanlıda çok çeşitli konular ele alındığını ifade ederek çeşitli sorular eşliğinde dönem incelendi. Örneğin medreselerde hadis eğitimi nasıldı? Dâru’l-hadislerde hoca profili nasıldı? Kaynaklar nelerdi? gibi soruların ardından Osmanlıyı ele alırken Klasik Öncesi, Klasik Dönem (16. yy.), Kadızâdeliler- Sivâsîler (17. yy) ve Tanzimat Dönemi olarak tasnif etti. Nihayetinde ise Osmanlı konusunda dikkat edilmesi gerekenlere işaret eden KORKMAZER, anakronizm, genelleştirme, kaynak tespitinin zorluğu, nüsha ve bölge farklılıklarına değindi. Ardından Dr. Nagihan EMİROĞLU “Hadis Araştırmalarında Yükselen Trend: Memlûkler Dönemi” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi. Sözlerine hadis ilminin gelişmesine etki eden faktörlere değinerek başlayan EMİROĞLU, bunlar arasında Moğol istilası, eğitim kurumlarının yaygınlaşması ve Şiiilere karşı Sünni politikanın yaygınlaşması gibi hususlara dikkat çekti. Memlûk döneminde farkındalığın nasıl oluştuğunu cevaplarken yapılan çalışmalar arasında kurumlar, ulema ilişkileri, tek tek Memlûk alimleri vd. olduğuna yer verdi. EMİROĞLU, son olarak hangi konuların çalışılabileceğine dair usul çalışmaları, meşhur ulemanın bilinmeyen yönleri, meşhur olmayan ama dönemin etkili alimleri, muhaddislerin birbiri ile olan ilişkisi ve çekişmeleri ve literatüre yer verilebileceğine işaret etti. Prof. Dr. Aynur URALER de “7-8 ve 9. yüzyıl hadis tarihi açısından çalışılsa güzel olur. O dönemdeki mansıp torpil olarak algılanmamalı. İlim ehil olana ahlak sahibine teslim edilir. Osmanlıda da bir şehzadeye 18 yaşına gelince birden tahta otur denilmiyordu. Küçük yaştan eğitiliyordu. Mekke ve Medine müezzinleri de aynı aileden gelir. Çünkü onlar oraya nasıl hürmet edileceğini bilir. O nedenle mansıp meselesi torpil olarak algılanmamalıdır.” diyerek oturumu soru cevap faslı ile sonlandırdı. Beşinci oturum “Hadis Yorumculuğunu Günümüze Nasıl Taşırız?” teması ile Doç. Dr. Şule YÜKSEL UYSAL moderatörlüğünde devam etti. İlk olarak Doç. Dr. Rabia Zahide DAMAR “Evrensellik, Yerellik ve Anakronizm: Kadın Konulu Hadisleri Nasıl Ele Alma(ma)lıyız?” başlıklı sunumunu gerçekleştirdiler. DAMAR, “Rasulullah kız çocuklarını mescide getirirdi. Bu büyük bir

şaşkınlıktır. Hz. Peygamber, toprağın altında olan kız çocuğunu mescide götürüp görünür kılmıştır.” ifadelerinde bulundu. Ardından Dr. Betül ŞİMŞEK ÖZTÜRK “Hadis Şerhleri Günümüz Hadis Çalışmalarında Neye Kaynaklık Eder?” başlıklı sunumlarını gerçekleştirdiler. Son oturumda ise kalbimize hüznün veren ve her daim gündemimizde olan Gazze’yi konuştuk. Dr. Emine ERDOĞAN MARSAK moderatörlüğünde “Gazze’de Akademik Hayat” başlıklı söyleşimizde Gazzeli Dr. Nour ALHİLA bizzat şahidi olduğu süreci bizlerle paylaştı. Okuma yazma bilmeyen çok az kişi olduğunu ifade eden ALHİLA, asistanlık yaptığı dönemde 68 yaşında bir öğrencisi olduğu ve her şeye rağmen eğitim için çabaladığını vurguladı. İsrail’in özellikle akademisyenleri hedef alarak şehit ettiğini ifade etti. “Sebebü îrâdî’l-hadîs” kavramını ilk kullanan Nizar Reyyan’ın da 2008 yılında ailesi ile şehit edilen akademisyenlerden biri olduğunu söyledi. “Şu zamana kadar Gazze’de 117 üniversite ve 332 okul kısmen yok edildi. Gazze’de birçok okul bulunmaktadır. Her savaşta özellikle Gazze Üniversitesi bombalanmaktadır. 9000 öğrenci ve 100’den fazla akademisyen şehit edildi. Biz ilim talebeleri olarak ne yapmalıyız? Öncelikle bu bir ümmet meselesidir. Şehirlerimizdeki Gazzeli öğrencilere sahip çıkmalıyız. Filistin meselesine dair eğitimler verilmeli.” diyerek Gazze’de akademik hayata dair acı gerçekleri bizlerle paylaştı. Saat 20:00-21:00 arasında ise samimi bir ortamda gerçekleşen sonuç ve değerlendirme oturumu ile Kadın Hadis Akademisyenleri Buluşması sona erdi. Sonuç olarak Prof. Dr. Aynur URALER bu buluşmaların öğrenciler için daha istifadeli olduğunu ifade etti. “İlim muhit işidir.” diyerek müzakerelerin önemine işaret etti. Tezlerin istişaresine önem veren URALER, hadis çalışmalarında bilgisayar programının kullanımına dair sunumların artması gerektiğini söyledi. Prof. Dr. Ayşe Esra ŞAHYAR da bu buluşmaların gelenekselleşmesinin ve geriden yetişen gençler olduğunu görmenin kendilerini mutlu ettiğini ifade etti. Diyanet’in verdiği katkıdan da memnuniyet duyduğunu dile getirdi. Doç. Dr. Şule YÜKSEL UYSAL, programın her geçen yıl daha dolu dolu olduğunu ve yeni neslin daha eleştirel üsluba sahip olduğunu söyledi. Ardından diğer katılımcıların da Muhaddisat olarak neler yapabiliriz? sorusu eşliğinde fikir beyanında bulunması ile iki gün süregelen heyecanlı ve bereketli buluşmamız hitâma erdi.

İlim meclisimizin güzelliği ve bereketinin yanı sıra Muhaddisat ile 24 Ağustos’ta gerçekleştirdiğimiz Diyarbakır gezimizden de bahsetmek isteriz. Sabahın erken saatleri ile başlayan yolculuğumuz Sezai Karakoç’un memleketi olan “Eski kanatlar ülkesi”nde Diyarbakır’ın sıcak sokaklarında tarihi surlarının arasında devam etti. Cahit Sıtkı Tarancı ve diğer müzelerin yanı sıra ilk

durağımız tabii ki Ulu Camii oldu. Hemen karşısında yer alan Hasan Pařa Han'ında reyhan şerbeti içtik ve Diyarbakır'ın el dokuması ipek mamullerini gördük. Son durağımız On Gözlü Köprü oldu. Burada Dicle'nin ferahlatan rüzgarını da hissederek Elazığ'a geri döndük. Ertesi gün ise bireysel olarak Muhaddisat'tan kıymetli hocalarımız ile Malatya'yı görmek nasip oldu. Burada ilk durağımız Arslantepe Höyüğü idi. Ardından Malatya'ya özgü acı ayranı ve çeşitli şerbetleri deneyimledik. Tabii Malatya denilince akla ilk olarak kayısı gelir. Şehirde kayısıya dair tatlı, dondurma, kolonyağı gibi çeşitli üretimler tecrübe edilebilir. Bununla beraber 6 Şubat 2023'te meydana gelen Kahramanmaraş merkezli depremin izlerini Malatya'da da görmek hâlâ mümkün. Yıkılan yerlerin yerine konteyner mağazaların açılması ile şehir merkezinde hayatın devam ettiğini gözlemledik. Bu bereketli topraklarda bizi serinleten yağmurlar ile günü noktalarken Rabbimizden bizlere bir daha böyle acı tecrübeler yaşatmamasını niyaz ettik. Yazımızı sonlandırırken bir diğer önemli organizasyon olan "Harput Klasik Hadis Meclisi-I"nin 26 Ağustos'ta Prof. Dr. Veysel ÖZDEMİR hocamızın riyasetinde gerçekleştirildiğini burada da zikretmek ve emeği geçen tüm hocalarımıza şükranlarımızı arz etmek isteriz.

## Toplantı Özeti

### **Kadın Hadis Akademisyenleri Buluşması- IV (22-23 Ağustos 2024 Elazığ/Harput)**

Bu çalışmada 22-23 Ağustos 2024 tarihinde Elazığ'da gerçekleştirilen Kadın Hadis Akademisyenleri (Muhaddisât) buluşmasına dair gözlemlerimiz aktarılmaktadır. Programımız önceki yıla benzer bir akışla Kadın Hadis akademiyası içerisinde oluşturulan tertip heyetinin programın işleyişine dair yaptığı ön hazırlıklar ile başladı. Buluşmanın ilk gününde Elazığ Harput Dini İhtisas Merkezinde bir araya gelindi ve âdet olduğu üzere akşam vaktinde mescitte tanışma meclisi akdedildi. Programın ilk günü selamlama konuşmalarının ardından Kadın Hadis Akademisyenleri (Muhaddisât) buluşmasının oturumları başladı. Açılış oturumunda “Hadis Çalışmalarına Yön Veren Etkenler” ele alınırken ikinci oturumda “Hadis Araştırmalarında Dijital Teknolojiler”e yer verildi. Ardından devam eden doktora tezlerinin müzakeresi yapıldı. Programın ikinci ve son gününde “Dönem Çalışmaları Günümüze Ne Söyler?” teması ile dördüncü oturumlar; “Hadis Yorumculuğunu Günümüze Nasıl Taşırız?” teması ile beşinci oturum icra edildi. Son olarak “Gazze’de Akademik Hayat” başlıklı söyleşi ile buluşmanın sonuna gelindi. Kadın Hadis akademisyenlerini her yıl bir araya getiren bu iki günlük meclis bir gelenek haline gelerek hoca-talebe ve akran buluşmalarına önemli bir katkı sağlamaktadır.

#### **Keywords:**

Hadis, Muhaddisat, Elazığ, Akademisyen, Akademik Buluşma.

## Meeting Summary

### Women Ḥadith Academicians (Muḥaddithāt) Meeting-IV (Elazığ/Harput)

This study reports our observations on the meeting of Women Ḥadith Academicians (Muḥaddithāt) held in Elazığ on August 22-23, 2024. Our program started with a similar flow to the previous year with the preliminary preparations made by the organizing committee formed from within the women's Ḥadith academy for the organization of the program. On the first day of the meeting, the participants gathered at Elazığ Harput Religious Specialization Center and as is customary, a meeting was held in the masjid in the evening. After the greeting welcoming talks on the first day of the program, the panels of the Women Ḥadith Scholars (Muḥaddithāt) meeting started. In the opening panel, “The Factors Guiding Hadith Studies” was discussed, while the second session focused on “Digital Technologies in Ḥadith Studies”. Then the continuing doctoral thesis was discussed. On the second and last day of the program, the fourth panel with the theme “What Do Periodical Studies Tell Us Today?” and the fifth panel with the theme “How Do We Carry Ḥadith Interpretation to Today?” were held. Finally, the meeting came to an end with the conversation titled “Academic Life in Gaza”. This two-day assembly, which brings together women Ḥadith academicians every year, has become a tradition and makes an important contribution to teacher-student and colleague meetings.

**Keywords:**

Ḥadith, Muḥaddithāt, Elazığ, Academician, Academic Meeting.